

Årsberetning 2020

Beretning

I 2020 modtog de danske byretter ca. 755.000 sager, landsretterne 11.400 sager, Højesteret 257 sager, og Sø- og Handelsretten 8.435 sager. Tinglysningssagen modtog ca. 2,2 mio. tinglysningssager, hvilket er et fald på 1,3 pct.

Byretterne

Bortset fra straffesager og dødsboer, hvor der blev modtaget flere sager, har byretterne samlet modtaget ca. 7 pct. færre sager i 2020 sammenlignet med 2019. Der er især fald på mellem 17 og 20 pct. ved byretterne i modtagne civile sager, fogedsager og tvangsauktion.

For civile sager er faldet størst for modtagne småsager. Der var en lille stigning i modtagne straffesager. Det er især i kategorien domsmandssager og nævningesager, at der er modtaget flere sager. Der modtages således fortsat et markant øget antal straffesager sammenlignet med tidligere.

Retterne har oplevet et væsentligt fald i fogedsager for alle kategorier. Det samme gør sig gældende for sager om tvangsauktion, hvor faldet er båret af et fald i tvangsauktioner af fast ejendom, hvorimod der har været en stigning i antal tvangsauktioner af løsøre. For insolvenssagernes vedkommende er der modtaget omtrent det samme antal sager som i 2019, selv om der er modtaget et mindre antal konkurssager. Modtagne konkurssager er dog på niveau med årene 2016 og 2017. Der er afsluttet markant færre tvangsopløsnings sager i 2020, formentlig fordi virksomhederne fik udskudt fristen for aflevering af årsrapport af afholdelse af generalforsamling grundet COVID-19-nedlukningen. Virksomheder uden aktivitet blev således først identificeret en del senere på året end sædvanlig.

For de fleste sagsområder er sagsbehandlingstiden ikke overraskende blevet længere på grund af etablering af et nødberedskab i en periode samt fokus på de sundhedsfaglige anbefalinger og retningslinjer i forbindelse med sagsafviklingen.

Landsretterne

Landsretterne modtog omtrent det samme antal civile sager i 2020 som i 2019, men ca. 5 pct. færre straffesager. Landsretterne afsluttede imidlertid 13 pct. flere civile sager og omtrent samme antal straffesager. Sagsbehandlingstiden er steget for såvel civile ankesager som for straffeanker.

Højesteret

I 2020 modtog Højesteret 197 civile sager og 60 straffeankesager. Der er modtaget noget færre sager i 2020 end i 2019, men retten har nedbragt antallet af verserende sager og har således afsluttet 8 pct. flere sager i 2020. Der er afsluttet 10 pct. flere civile sager og 3 pct. flere straffesager.

Sø- og Handelsretten

Sø- og Handelsretten har modtaget 18 pct. færre insolvensskiftesager end i 2019. Faldet skyldes især et stort fald i modtagne konkurssager. Dette fald kan hænge sammen med, at virksomhederne fik udskudt fristen for aflevering af årsregnskab og indbetaling af moms m.m. I kombination med hjælpepakkerne er firmaer, der efter reglerne skulle tvangsopløses – og nogle gange efterfølgende erklæres konkurs – således først blevet det på et senere tidspunkt.

Retten modtog 8 pct. flere civile sager; først og fremmest modtog retten et stort antal sager om konkursskarantæne, der opgøres sammen med de almindelige civile sager. En del af sagerne om konkursskarantæne skyldes konkurser i 2019.

Tinglysningssagen

I 2020 modtog Tinglysningssagen 2.238.608 anmeldelser til tinglysning. Det er 1,3 pct. færre sager end i 2019.

Indhold

- 4 Domstolene under COVID-19-pandemien
- 6 COVID-19 gav ny stigning i sagsbehandlingstider
- 7 De digitale domstole
- 9 Domstolens nye virtuelle hjem
- 10 Danmark har fortsat verdens bedste retsstatsgarantier
- 11 Strategisk og taktisk samarbejde om familieretten
- 12 Retssikkerhed i internationalt fokus
- 14 Persondataret under særlige omstændigheder
- 15 Bedste Praksis online
- 16 Domstolsstyrelsen frifundet i gruppesøgsmål om digital tinglysning
- 17 Hvad ved du om retssamfundet?
- 18 Ny retning for domstolens kommunikation

Domstolene under COVID-19-pandemien

Marts og april 2020 blev på alle måder usædvanlige. COVID-19-pandemien lukkede på kort tid Danmark ned. Domstolene valgte at overgå til nødberedskab for at undgå smittespredning blandt brugere og ansatte.

Domstolsstyrelsen besluttede den 11. marts 2020 at aktivere en krisestab med deltagelse af en række retspræsidenter, Domstolsstyrelsens direktion samt enkelte andre ansatte fra Domstolsstyrelsen. COVID-19-pandemien havde for alvor ramt Danmark, og det var afgørende at minimere smittespredning og håndtere situationen sundhedsmæssigt forsvarligt for domstolenes ansatte og retternes mange brugere.

Derfor iværksatte Domstolsstyrelsen og krisestaben et nødberedskab ved retterne, der indebar, at retterne kun skulle afvikle en række kritiske sager, der krævede fysisk fremmøde i retten. Herudover behandlede retterne en lang række sager hjemmefra på skriftligt grundlag og via telefonmøder mv. Det var op til den enkelte ret at tilrettelægge arbejdet, herunder vurdere, hvilke sager der var kritiske.

På få dage skulle en meget stor del af de cirka 2.400 ansatte ved Danmarks Domstole omstille sig til at arbejde på distancen. Retterne måtte hurtigt finde fleksible løsninger på, hvordan særligt kritiske retsmøder kunne afholdes, og hvordan arbejdet i øvrigt kunne tilrettelægges. Det var en vigtig prioritet for domstolene i videst muligt omfang at holde retsvæsenet kørende og værne om retssikkerheden.

Krisestaben kom løbende med udmeldinger og anbefalinger, og omfanget af kritiske sager, der blev afviklet fysisk, blev løbende udvidet under nødberedskabet.

Genåbningsplan gik globalt

Efter seks usædvanlige uger, hvor både arbejdet med kritiske sager og hjemmearbejdet løbende blev udvidet, begyndte Danmarks Domstole den 27. april 2020 at åbne for en højere grad af fysisk fremmøde på en forsvarlig måde i landets retter. Forud for den fysiske genåbning var der, i tæt samarbejde med sundhedsmyndighederne og med inddragelse af både domstolenes personaleorganisationer, advokatforeningerne og Rigsadvokaten, Politiet og Kriminalforsorgen gennemført et stort arbejde med at lave en fælles genåbningsplan for alle retter.

Som en del af den fysiske genåbning fik Domstolsstyrelsen ansvaret for at stå i spidsen for et såkaldt sektorpartnerskab, der i samspil med straffesagskædens aktører, Familieretshuset, advokatforeningerne, domstolenes personaleorganisationer, sundhedsmyndighederne, Arbejdstilsynet og Justitsministeriet skulle sikre en ansvarlig genåbning af domstolene. Der var i sektorpartnerskabet stor opbakning til genåbningsplanen, som på anmodning af forskellige internationale organisationer, herunder Europarådet og ODIHR, Office for Democratic Institutions and Human Rights, blev oversat og lagt på domstol.dk. Danske Advokater fik tilsvarende oversat og delt planen internationalt til inspiration.

Lejede lokaler og lørdagsåbent

Flere af landets retter manglede på grund af de sundhedsmæssige afstandskrav lokaler til store sager. Der blev derfor etableret midlertidige retssale i eksterne lokaler flere steder rundt omkring i Danmark. Det fik en del offentlig opmærksomhed, at Østre Landsret og Københavns Byret i nogle måneder førte store retssager i Bella Centret.

Som det fremgår af Danmarks Domstoles årsrapport for 2019, var sagsbehandlingstiderne allerede inden coronakrisen steget, og sagsafviklingen under nødberedskabet forværrede situationen. Som et led i genåbningen berammede flere retter sager på helligdage, grundlovsdag samt i weekender for at sikre en fleksibel sagsafvikling.

Med midlertidige retslokaler, fleksible berammelser på ydertidspunkter og implementering af sundhedsmæssige foranstaltninger i form af plexiglas, ekstra rengøring o.l. var retterne kort efter genåbningen tilbage i fuld produktion.

Som bekendt fortsatte udfordringerne med COVID-19 dog i efteråret 2020 med bl.a. lokale udfordringer i nogle dele af Danmark og efterfølgende landsdækkende restriktioner. Situationen blev nøje fulgt af domstolenes krisestab, og retterne har løbende tilpasset sig og taget højde for

udviklingen i smittetryk og sundhedsmyndighedernes anbefalinger for at sikre, at det har været trygt og sikkert for både brugere og ansatte at komme i retterne.

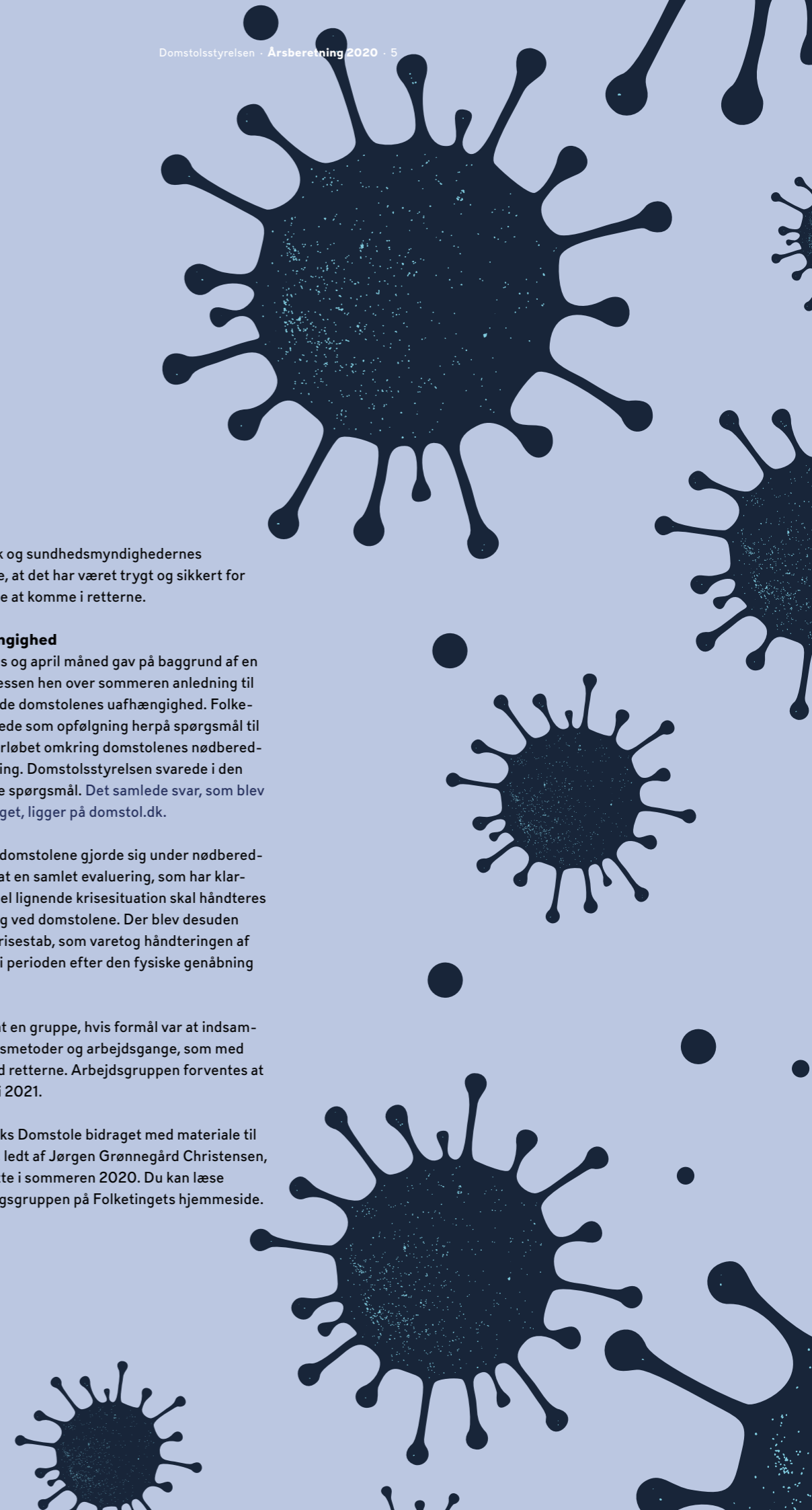
Domstolenes uafhængighed

Nødberedskabet i marts og april måned gav på baggrund af en række artikler i dagspressen hen over sommeren anledning til en diskussion vedrørende domstolenes uafhængighed. Folketingets Retsudvalg stillede som opfølgning herpå spørgsmål til justitsministeren om forløbet omkring domstolenes nødberedskab og fysiske genåbning. Domstolsstyrelsen svarede i den forbindelse på en række spørgsmål. Det samlede svar, som blev oversendt til Retsudvalget, ligger på domstol.dk.

I lyset af de erfaringer, domstolene gjorde sig under nødberedskabet, blev der igangsat en samlet evaluering, som har klarlagt, hvordan en eventuel lignende krisesituation skal håndteres af Domstolsstyrelsen og ved domstolene. Der blev desuden nedsat en midlertidig krisestab, som varetog håndteringen af COVID-19-situationen i perioden efter den fysiske genåbning og året ud.

Parallelt blev der nedsat en gruppe, hvis formål var at indsamle erfaringer om arbejdsmetoder og arbejdsgange, som med fordel kan udbredes ved retterne. Arbejdsgruppen forventes at færdiggøre sit arbejde i 2021.

Derudover har Danmarks Domstole bidraget med materiale til den udredningsgruppe, ledt af Jørgen Grønnegård Christensen, som Folketinget nedsatte i sommeren 2020. Du kan læse rapporten fra udredningsgruppen på Folketingets hjemmeside.

COVID-19 gav ny stigning i sagsbehandlingstider

Korte sagsbehandlingstider er væsentlige for at sikre borgernes retssikkerhed og oplevelsen af retfærdighed, og området har stort fokus ved domstolene. COVID-19-situationen fik dog negativ betydning for sagsbehandlingstiderne, som i 2020 steg yderligere.

Danmarks Domstole afgjorde i 2020 næsten 790.000 sager. Byretterne behandlede flere end 97 pct. af sagerne. I 2020 faldt byretternes produktivitet med ca. 3 pct., hvilket skal ses i lyset af COVID-19-pandemien. Dermed vendte de seneste års positive udvikling, hvor byretterne har øget deres produktivitet med 7 pct.

Sagsbehandlingstiderne steg i 2020 for mange typer sager. Nødberedskabet fra marts til april 2020 og de efterfølgende skærpede sundhedsmæssige retningslinjer ved retterne har været en betydelig faktor for de stigende sagsbehandlingstider. Også flere og tungere sager belaster fortsat domstolene.

Antallet af modtagne domsmandssager fra 2014 til 2020 er steget med lidt over 30 pct. Antallet af modtagne nævningsager er i samme periode steget med ca. 88 pct. Sagsbehandlingstiden i domsmandssager og nævningsager er siden 2015 steget med ca. 33 pct. og med 15 pct. svarende til en stigning på ca. 1,4 måned og 0,9 måned eller 43 og 27 dage.

På straffesagsområdet er der fra politisk side fastsat mål for sagsbehandlingstiden i de særligt prioriterede volds-, voldtægts- og våbensager. Der er ikke fastsat politiske mål på de øvrige sagsområder, men der er ved domstolene fastsat interne mål for sagsbehandlingstiderne på alle områder, herunder de civile sager. Sagsbehandlingstiden for f.eks. civile sager har også afgørende betydning for domstolenes evne til at tilvejebringe ret og retfærdighed til borgere og virksomheder i Danmark.

Forventer yderligere stigning

Mens COVID-19-situationen har gjort udfordringen med sagspres større, har stigende sagsbehandlingstider igennem en længere periode udfordret retssystemet.

Der er afsat 13,3 mio. kr. ekstra årligt til domstolene på finansloven i perioden 2021-2023, og i efteråret 2020 blev der udmøntet yderligere 7 mio. kr. i en merbevilling. Pengene er øremærket til bunkebekæmpelse efter COVID-19. Med styrkel-

sen af politiet og anklagemyndigheden og et årligt effektiviseringskrav på 1,2 pct. er det forventningen, at det generelle, betydelige sagspres, der ikke relaterer sig til COVID-19, vil medføre stigende sagsbehandlingstider i de kommende år.

Domstolene fortsætter med at understøtte realiseringen af målet om korte sagsbehandlingstider ved bl.a. at vedholde fokus på at optimere og udvikle sags-

gange, herunder gennem et fortsat samarbejde i straffesagskæden og ved en yderligere digitalisering af sagsbehandling.

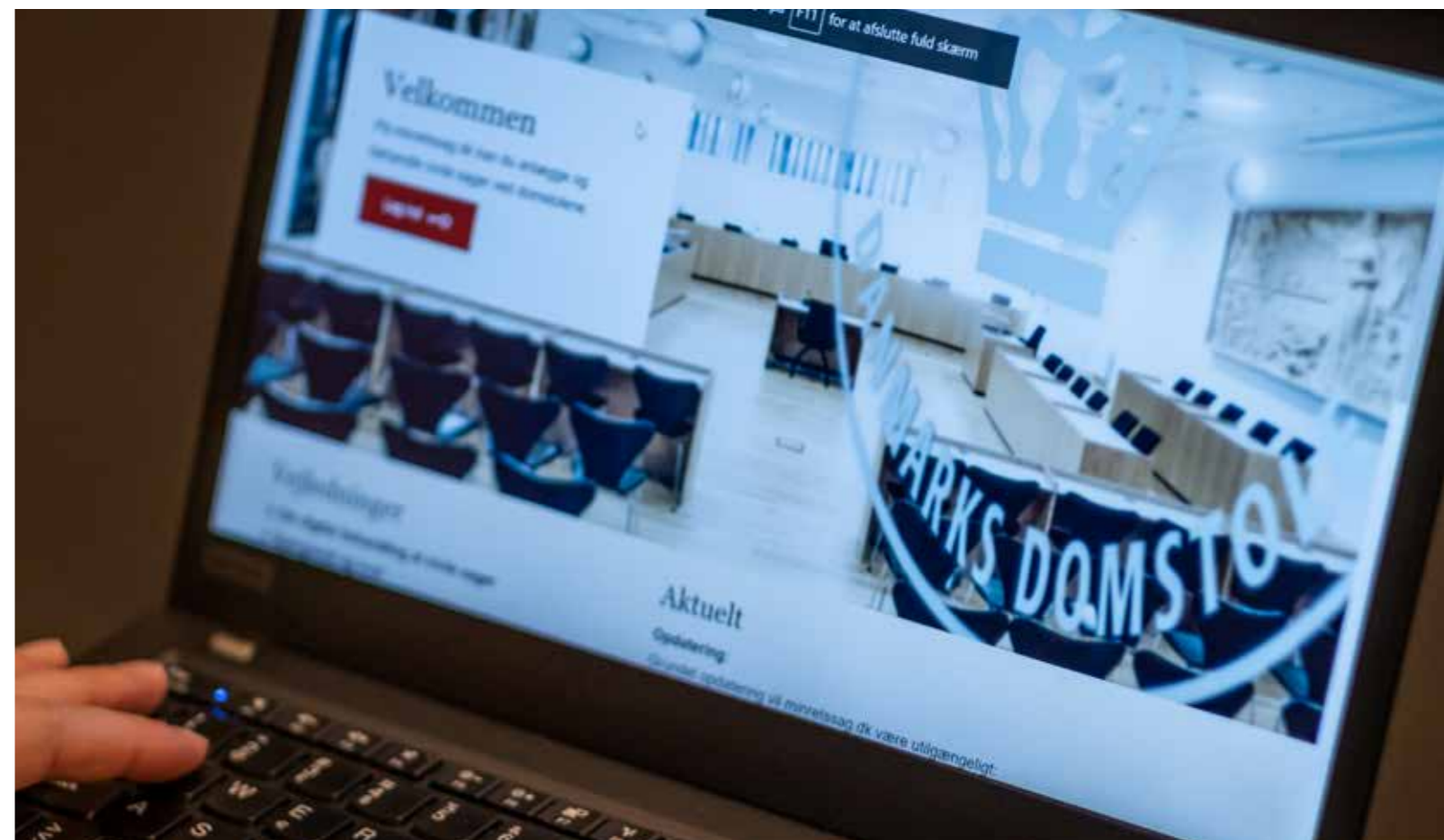
Domstolene under pres

Den Danske Dommerforening udgav i juni 2020 en rapport, der peger på en lang række faktorer, der sætter domstolene under pres. Rapporten skitserer bl.a., hvordan den forøgede sags- og arbejdsmængde kompliceres yderligere af, at mange sagstyper er af hastende karakter og skal behandles forud for andre. Det giver udfordringer i planlægningen og komprimerer den tid, der bliver afsat til den enkelte sag. Resultatet er forsinkelser i retsmøderne eller udsættelse af sagerne.

De digitale domstole

Uden tidssvarende teknik og den rette teknologi kan Danmarks Domstole ikke løfte sin samfundskritiske opgave. I årets løb er der blevet taget vigtige skridt i retning af en digital transformation af domstolene.

Danmarks Domstole er i gang med en omfattende udvikling af sine it-løsninger. Inden for en overskuelig fremtid skal resultaterne af den digitale transformation være synlige og mærkbare. Det forudsætter, at teknik, strategi, forretningsbehov og brugerfokus går hånd i hånd.

For at kunne imødekomme moderne krav til sikkerhed, understøttelse af arbejdsgange og teknologiske fremskridt er dele af domstolenes ældre systemer, i it-verdenen kendt som 'legacy-systemer', derfor i gang med at blive parkeret og skilt ad, og nye systemer er under udvikling.

For retterne skal indsatsen betyde, at it-systemerne giver en mere moderne, målrettet, stabil og sikker understøttelse

af det daglige arbejde. Retssalenes it-udstyr skal fungere og være nemt tilgængeligt. De forskellige it-systemer må ikke være utilgængelige eller langsomme.

For domstolenes brugere skal de opgraderede og nye digitale løsninger sikre hurtig og ensartet sagsbehandling og aktivt bidrage til oplevelsen af ret og retfærdighed i Danmark. Dertil kommer, at krav og forventninger til tekniske løsninger er steget i takt med den generelle samfundsudvikling. I dag er den digitale målestok for langt de fleste brugere tech-giganternes strømlinede online-tjenester og intelligente apps.

fortsættes ►

Domstolenes nye virtuelle hjem

Stabil drift og brugerfokus

Digitaliseringsstrategien for Danmarks Domstole 2019-2022 definerer en række forbedrede og nye digitale services. I 2020 fortsatte arbejdet med at sikre stabil og sikker drift. Der er i årets løb blevet lagt mange kræfter i stabiliseringen og driften af Civilsystemet og minretssag.dk, ligesom reduktion af teknisk gæld og lukning af forældet it, fortsat styrkelse af it-sikkerheden samt fokus på support og generel styrkelse af it-systemforvaltningen har været omdrejningspunkter.

I sidste ende drejer langt de fleste it-systemer sig om slutbrugeren, borgeren, som ved domstolene ofte er repræsenteret ved professionelle aktører. Brugerfokus er derfor grundstenen i hele it-indsatsen. I løbet af 2020 er der bl.a. blevet arbejdet intensivt for at forbedre brugerrejsen i de eksterne systemer, ligesom brugerne i højere grad er blevet inddraget i forbindelse med optimering af eksisterende systemer og nyudvikling.

At nå i mål med den digitale udvikling kræver desuden et stærkt samarbejde om systemerne med de andre myndigheder i straffesagskæden. Kun ved at sikre, at der er fælles forståelse og kadence i digitaliseringsarbejdet hos politi, anklagemyndigheden, Danmarks Domstole og Kriminalforsorgen, bliver synergien i flere af de it-systemer, der forbedres, udvikles og sættes i drift, optimal. I årets løb er samarbejdet med øvrige myndigheder blevet udvidet.

Agilitet og næste generation it

Digitaliseringsstrategien fokuserer også på de underliggende styrings- og metodemæssige forbedringer samt organisatoriske forandringer, der er helt essentielle for at modne domstolene rent it-mæssigt. Dette gælder både i Domstolsstyrelsen og ved retterne. Arbejdet med nyudvikling af it-systemer har i 2020 taget udgangspunkt i den agile arbejds metode, som har til formål hurtigst muligt at øge den forretningsmæssige værdiskabelse ved udviklingen af et it-system.

Der har også været stort fokus på effektiv styring af projekter, herunder implementering af en ny projektmodel, og organisationen har bl.a. fået ny samarbejdshåndbog for digitaliserings- og it-området.

Projekterne omkring Næste Generation af Digital Post (NGDP) og MitID, som er afløseren for NemID, og disses samspil med domstolenes systemer har haft god vind i sejlene. Danmarks Domstole udskiftede i efteråret 2020 winjournal, som var et af organisationens legacy-systemer, til det nye fælles ESDH-journaliseringssystem til intern brug.

Til udvikling af fremtidens straffe- og skiftesystem er der oprettet et selvstændigt organisatorisk program i Domstolsstyrelsen, som refererer direkte til styrelsesdirektøren. Programmet arbejder henimod igangsætning af udvikling af den nye løsning i 2021. Der er god fremdrift i analysearbejdet, der bl.a. omfatter afdækning af brugerbehov og kravspecificering, kvalificering af teknologivalg og udarbejdelse af løsningsdesign.

Arbejde på distancen

COVID-19 har vist, hvor enorm betydning teknologi og digitale løsninger har. Både for Danmarks Domstole som organisation, for domstolenes brugere og for opretholdelsen af retssamfundet. It-systemer er ganske enkelt helt afgørende for, at Danmarks Domstole kan møde brugerne professionelt og tidssvarende, have korte sagsbehandlingstider, skabe mere ensartethed og sikre kvalitet og effektivitet.

I forbindelse med iværksættelsen af nødberedskabet i marts 2020 lykkedes det på meget kort tid at tilvejebringe 2.200 VPN-licenser, så domstolenes medarbejdere kunne få adgang til de interne systemer og fortsætte med at sagsbehandle på distancen. 'Teams' har året igennem været en vigtig forudsætning for intern mødeafholdelse og generel understøttelse af vores opgaveløsning – i løbet af 180 dage i 2020 afholdt Domstolsstyrelsens medarbejdere cirka 25.000 Teams-møder – og minretssag.dk har sørget for et fortsat flow i de civile sager til gavn for vores brugere.

Du kan læse meget mere om digitalisering og it ved Danmarks Domstole i magasinet Retten Rundt #33, som udkom i december 2020.

Danmarks Domstole fik ny hjemmeside i midten af maj måned. Det nye domstol.dk har hver måned cirka 300.000 besøgende og 1,2 mio. sidevisninger. Hjemmesiden har fået et løft med et moderne design, brugerfokuseret navigation, mange gennemskrevne tekster i et mere direkte sprog og høj digital troværdighed.

'Find ret', 'Blanketter og vejledninger' og 'Dødsfald, skifte og arv' er de mest besøgte sider på domstol.dk. Tinglysningsretten er den absolut mest besøgte ret med cirka 40.000 besøg pr. måned. Højesteret er næstmest besøgte ret med 17.000 besøg pr. måned. 'Dommerudnævnelser' er den mest besøgte nyhedskategori på domstol.dk.

Domstolsstyrelsen og retternes webredaktører arbejder hele tiden på at gøre hjemmesiden endnu bedre og mere brugbar for de mange besøgende.

The screenshot shows the homepage of the Danish Courts website. At the top left is the logo of the Danish Courts (Danmarks Domstole). The navigation menu includes 'Alle emner', 'Alle retsinstanser', 'Selvbetjening', and 'Om os'. A search bar is prominently displayed with the text 'Hvad søger du efter?'. Below the search bar, there are three featured sections: 'Ofte brugt' (Often used) with sub-sections for 'CORONA: SAGSAFVIKLING I RETTEN', 'SMÅSAGER', and 'SKIFTE AF DØDSBO'; and 'Til dig der er..' (For you who are..) with sub-sections for 'VIDNE' and 'LÆGDOMMER'.

Danmark har fortsat verdens bedste retsstatsgarantier

Ifølge den årlige rapport fra World Justice Project har Danmark verdens bedste retsstatsgarantier. Danmark ligger, ligesom i 2019, nummer ét blandt 128 lande målt på otte parametre. Norden dominerer generelt med Danmark på en førsteplads efterfulgt af Norge, Finland og Sverige.

Den flotte placering ligger i tråd med, at Danmark i EU's Justice Scoreboard fra 2020 også gjorde sig positivt gældende i målinger af uafhængighed, både i befolkningen generelt og i erhvervslivet. Årets scoreboard havde desuden fokus på strukturel uafhængighed og kvalitet. Det blev nævnt, at Danmark er et af de 10 billigste lande at anlægge en civilsag i. Danmark er samtidig det land i EU, hvor udgifterne til retsvæsnen udgør den mindste procentandel af BNP, og det eneste land i EU, der bruger 40 pct. eller mindre på lønninger.

Retssikkerheden under pres globalt

For Danmarks Domstole er World Justice Projects rapport opmuntrende læsning, men sådan er billedet desværre ikke

globalt set. Rapporten sætter fokus på, at retssikkerhedsprincipperne globalt set er under pres, og at der for tredje år i træk ses en nedadgående kurve på scoren for retssikkerhed.

I januar 2020 markerede dommere fra flere end 25 europæiske lande ved en demonstration i Warszawa, at den polske retsstat er i fare. Baggrunden for demonstrationen var en række retsreformer, som der er international enighed om underminerer domstolens uafhængighed og magtens tredeling. Formanden for Den Danske Dommerforening deltog i demonstrationen.

Du kan læse mere om World Justice Project på <https://worldjusticeproject.org>.

Effektivt samspil om familieretten

Familieretshuset og Danmarks Domstole udvider samarbejdet.

Under implementeringsfasen til det nye familieretlige system er Familieretshuset og Danmarks Domstole blevet enige om, at der er behov for at etablere et samarbejde, der rækker videre end det lovfastsatte. Samarbejdet mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole vedrørende det familieretlige system foregår på strategisk, taktisk og operationelt niveau. Det strategiske og taktiske niveau er forankret med et sekretariat i Domstolsstyrelsen, mens Familieretshuset er ansvarlig for afholdelsen af møder på det operationelle niveau.

Det strategiske samarbejde vedrører de overordnede forhold i samarbejdet mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole. Det strategiske samarbejde skal sikre et effektivt samarbejde og afklare principielle spørgsmål. Der afholdes ét-to møder årligt på det strategiske niveau.

Det taktiske samarbejde har fokus på kvaliteten af Familieretshusets sagsbehandling, sagsoplysning, sagsovergange, berømmelse med de børnesagkyndige, brug af overvåget samvær m.m., herunder at finde bedste administrative praksis på tværs af landet. Der afholdes to-tre møder årligt på det taktiske niveau.

Arbejde på tværs af fora

I 2020 er der afholdt møder i det strategiske og det taktiske samarbejde mellem Familieretshuset og Danmarks Domstole. Der er generelt et godt samarbejde mellem Familieretshuset og domstolene, både på lokalt niveau og i det taktiske og strategiske samarbejde.

Det er blevet aftalt at etablere en arbejdsgruppe på tværs af det strategiske og det taktiske forum, hvor man blandt andet skal arbejde med systemtænkningen og sammenhængen mellem Familieretshuset og familieretterne. Familieretshuset yder sekretariatsbistand til arbejdsgruppen.

Retssikkerhed i internationalt fokus

Vores internationale arbejde støtter op om domstolenes overordnede vision og mål og er med til at sikre, at domstolene er i stand til at løse sager med et internationalt tilsnit i høj kvalitet.

I 2020 var også det internationale engagement præget af COVID-19. Det har særligt haft betydning for deltagelse i international kompetenceudvikling, som i første omgang blev lukket helt ned, men som i løbet af året gradvist blev omstillet til et varieret online-udbud. De internationale møder i f.eks. EU og Europarådet blev ganske hurtigt omlagt til virtuelle møder med vanlig kadence. Videndeling om udfordringerne med håndteringen og driften af et retsvæsen under en pandemi har sat sit præg på dagsordenerne.

Europæiske retsstatsprincipper styrkes

I begyndelsen af september præsenterede EU-Kommissionen sin første rapport om status på retssikkerheden i Europa. Denne fremtidige årlige rapportering fra Kommissionen er et nyt og væsentligt værktøj, der skal være med til at styrke overholdelsen af retsstatsprincipperne (Rule of Law) i EU. Rapportens formål er tidligt at identificere trusler mod retsstatsprincipperne samt at sikre dialog og fælles opmærksomhed omkring overholdelse og styrkelse af retsstatsprincipperne på tværs af Europa.

Danmarks Domstole fik generelt en rigtig flot 'anmeldelse' i den første rapport, som ligger helt i tråd med konklusionerne i World Justice Project og EU's Justice Scoreboard: at Danmarks Domstole nyder en meget høj grad af opfattet uafhængighed i befolkningen og erhvervslivet. Rapporten peger desuden på, at de europæiske domstoles budget kontinuerligt formindskes, mens arbejdsbyrden og sagsmængden øges med stigende sagsbehandlingstider til følge.

Polen og Ungarn fik den hårdeste kritik i rapporten, men der blev også udtalt bekymring om korruption og uafhængighed i Bulgarien, Kroatien, Tjekkiet, Malta, Rumænien og Slovakiet.

Retfærdige og upartiske domstole

Det europæiske netværk for Domstolsstyrelser i EU (ENCJ) satte i 2020 fortsat fokus på retssikkerhed og uafhængighed. Danmark deltager aktivt i arbejdet i ENCJ, både som koordinator for en arbejdsgruppe og i ENCJ's Executive Board. Udfordringerne for retsvæsenerne i Polen og Ungarn har været i

særligt fokus. ENCJ har igangsat et arbejde for at sikre retfærdige og upartiske domstole, også under krisituationer som COVID-19, herunder at identificere minimumsstandarderne.

Styrelserne fra Storbritannien (England/Wales, Nordirland og Skotland) er som følge af Brexit blevet observatører i stedet for medlemmer, og den nye finske domstolsstyrelse er blevet medlem af ENCJ i 2020.

Også Europarådet har i 2020 været optaget af retssikkerhed og COVID-19. Europarådet har indsamlet og delt viden og erfaringer, både via et interaktivt kort på deres hjemmeside og i en deklARATION, hvor Europarådet samtidig minder sine 47 medlemsstater om vigtigheden af menneskerettigheder og retsstatsgarantier, adgang til domstolene, sikkerhed, monitoring af sagsflow, kvalitet og præstation, cyberjustice (inkorporering af teknologi i retssystemet, fx elektroniske retssager), uddannelse og fremsynethed.

Persondataret under særlige omstændigheder

Mange aktiviteter på persondataretsområdet har på grund af COVID-19 desværre været nedprioriteret i 2020. Blandt andet blev selvevalueringsprogrammet og servicebesøg aflyst, ligesom de planlagte netværksmøder har været erstattet af virtuelle møder og individuelle opfølgningssamtaler.

I årets løb har der været fokus på konkret sagsbehandling og rådgivning inden for persondataretten. Det har været en prioritet at rådgive og vejlede retterne om brugen af kommunikationsværktøjer, som har været særligt relevante i lyset af COVID-19-situationen.

Ny blanket og løbende optimering

På grund af en meget stor mængde projekter og opgaver i 2020 og dermed et stort ressourcetræk samt personaleudskiftning har det på tilsynsområdet alene været muligt at

prioritere de mest nødvendige opgaver. Domstolsstyrelsen forventer at kunne løse flere tilsynsopgaver i 2021.

Domstolsstyrelsen har i 2020 implementeret en ny blanket til brug for retternes anmeldelse af brud vedrørende informationsikkerhed og persondatasikkerhed. Persondataretten er et vigtigt område for domstolene, og arbejdet med at sikre databeskyttelse fortsætter, ligesom indsatsen løbende evalueres og optimeres.

Bedste Praksis online

Danmarks Domstole har et team bestående af Bedste Praksis-konsulenter, som bistår retterne med at analysere og tilrettelægge gode arbejdsgange. Forløbene aftales konkret med den enkelte afdeling eller retten.

Ligesom for mange andre var Bedste Praksis' arbejde i 2020 påvirket af pandemien, og teamet måtte udsætte og aflyse projekter og undervisning mv. Til gengæld lavede Bedste Praksis straks efter overgangen til nødberedskab i marts vejledninger på forskellige sagsområder til, hvordan retterne kunne sagsbehandle så digitalt som muligt hjemmefra.

Under nødberedskabet deltog teamet desuden i en arbejdsgruppe, der kiggede på berømmelse og afvikling af retssager. Da retterne kunne åbne for flere sager, lavede Bedste Praksis forskelligt materiale, blandt andet videofilm, til brug for retternes driftsledelse. Medarbejderne i teamet bistod også retterne fysisk med konkret sagsbehandling for at hjælpe dem med at komme igennem den udfordrende situation.

Virtuel videndeling

Bedste Praksis valgte i lyset af situationen at gennemføre de traditionelle 'Efterårstræf' virtuelt. Der blev afholdt seks træf af en dags varighed. Det var første træf for afdelingsledelserne i familieretterne, og træffet for retssekretariatene blev opdelt

i ét træf for civil og ét for straffe. Videndeling efter nødberedskabet og erfaringsudveksling om arbejdsgange og processer i forbindelse hermed var et fælles tema på tværs af alle træf. Erfaringerne blev videregivet til en central arbejdsgruppe ved Danmarks Domstole, som har samlet hele organisationens læring efter nødberedskabet. Bedste Praksis deltog i den forbindelse i en underarbejdsgruppe, som har kigget på arbejdsgange ved retterne.

Bedste Praksis har i 2020 også faciliteret online-sessioner om afgrænsede emner, herunder dødsboer, mortifikationer, notarforretninger og boafgift i boer, hvor staten er arving. Inden nødberedskabet nåede medarbejderne at undervise i 'Kompetent og personlig borgerkontakt' og efter genåbningen på grunduddannelsen på civilområdet for nye kontorfunktionærer. Der er derudover blevet gennemført ni projekter, som retterne havde bestilt: fem om straffeområdet, heraf to om oprettelse af berammelseskontor/afdeling, et om dødsboer i skifteret, et om fogedret, et om civil- og strafferet samt en temadag.

Domstolsstyrelsen frifundet i gruppesøgsmål om digital tinglysning

En række brugere oplevede længere sagsbehandlingstid, da det statslige tinglysningsystem i 2009 blev digitaliseret. Den digitale tinglysning indebærer, at sagsbehandlingen blev papirløs og automatiseret. Med automatiseringen af sagerne skete en væsentlig effektivisering og forbedring af tinglysningsprocessen.

I overgangsperioden oplevede en række brugere beklageligvis længere sagsbehandlingstid. I 2011 anlagde en gruppe borgere et såkaldt gruppesøgsmål mod Domstolsstyrelsen som repræsentant for Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen og Tinglysningsretten. Borgerne ville have erstatning for økonomiske tab, som de mener at have lidt, fordi sagsbehandlingen tog længere tid end forventet i en periode i 2009 og 2010. Erstatningskravene i gruppesøgsmålet angik 426 sager om anmeldelse til tinglysning over en periode på 16 måneder. I samme periode

blev der ekspederet i alt 2.090.868 tinglysninger. Kravene angår økonomiske tab, der ikke er opgjort.

Østre Landsret afsagde dom i gruppesøgsmålet i 2019, hvor landsretten frifandt Domstolsstyrelsen. Gruppen af borgere ankede sagen til Højesteret. Højesteret frifandt i juni 2020 Domstolsstyrelsen.

Du kan læse mere om gruppesøgsmålet på domstol.dk

Hvad ved du om retssamfundet?

I anledning af 'Den europæiske dag for ret og retfærdighed' (The European Day of Justice) den 25. oktober 2020 udviklede Danmarks Domstole 'Domstolsdysten'. Dysten består af tre quizzer med en række spørgsmål, der kan afsløre, om du er novice, lærling, stormester eller noget indimellem i din viden om retssamfundet.

Formålet med 'The European Day of Justice', som Europarådets ministerkomité i 2003 besluttede at fejre, og som bakkes op af EU-Kommissionen, er at skabe en dag, hvor der er fokus på at informere borgere om deres rettigheder og bringe retfærdighed tættere på borgerne.

Prøv quizen på
www.domstolsdysten.dk

Ny retning for domstolenes kommunikation

Danmarks Domstole fik i slutningen af året en ny kommunikationsstrategi, som gælder frem til 2023. Den nye strategi dækker både eksternt og intern kommunikation og beskriver, hvordan Danmarks Domstoles kommunikation kan understøtte den overordnede strategi for domstolene.

Strategien identificerer tre primære målgrupper for kommunikationsindsatsen:

- Brugere
- Den brede offentlighed og medierne
- Medarbejderne ved Danmarks Domstole

De tre primære målgrupper skal nås gennem 1) kommunikation med afsæt i brugere, 2) åben, gennemsigtig og professionel kommunikation som fundament for tillid og omdømme, og 3) styrket kvalitet og ensartethed gennem bedre intern kommunikation, videndeling og fælles guidelines.

Kommunikationsstrategien indeholder en række prioriterede hovedindsatser. Mange er overført fra de eksisterende indsatser og kanaler.

Øget brugerfokus, styrket fokus på domme og afgørelser, styrket fokus på servicering af pressen og ambition om flere ansigter på domstolene, styrkelse af Danmarks Domstoles udtryk udadtil samt styrket intern kommunikation som selvstændigt mål og indsatsområde er blandt de vigtigste nye og/eller styrkede elementer.

Du kan læse strategien på [domstol.dk](https://www.domstol.dk)

